

Dabas zinības | Eksperimenti

2.11. Skaņu karte (Kornels, vides spēle) NP

Apburošais skaņu koris sajūsmina spēlētājus. Skolēni mīl šo aktivitāti un ir pārsteidzoši klusi, attēlojot apkārtesošās skaņas. Kaļ dzenis. Koku galotnēs šalc un čabinās vējš. Flautai līdzīgi iesvilpjas strazds. Pa stāvu nogāzi čalodams lejup plūst strauts. Sēdēšana mierā un apkārtējo koku, putnu un zāles skaņu klausīšanās padara mūs mierīgus un padziļina mūsu izpratni par dzīvību mums apkārt. Skaņu karte ir lieliska aktivitāte, lai veidotu ikvienā savas vides apzināšanos.

Nepieciešams:

1

1. Papīrs.
2. zīmulis katram spēlētājam.

Darba gaita:

2

1. Lai spēlētu, katram ir nepieciešama papīra lapa un zīmulis.
2. Iezīmē krustiņu centrā – savu atrašanās vietu.
3. Katrs izvēlas sev piemērotu vietu dabā, kur būtu iespējams dzirdēt daudz dažādu skaņu. Ļoti svarīgi, lai savas “klausīšanās vietas” visa grupa atrastu ātri, – lai daži vēl ilgi nestaigātu apkārt, kamēr citi jau klausās un zīmē. Ar vienu minūti laika pietiek, lai atrastu savas īpašās vietas un lūdzu spēlētājus palikt tur līdz spēles beigām. Taču, ja dod spēlētājiem pietiekami daudz laika izklīst, skaņu kartes būs daudzveidīgākas un pašiem spēlētājiem būs interesantāk tās izpētīt.
4. Tiklīdz dalībnieki dzird kādu skaņu, viņi kartē iezīmē kāda zīmi, kas attēlotu dzirdēto skaņu. Zīmes atrašanās vietai kartē pēc iespējas precīzāk jāatbilst vietai un attālumam, no kurienes atskan šī skaņa. Zīmēm jābūt simboliskām. Spēlētājiem nav jāzīmē augu vai dzīvnieku attēli, bet tikai dažas līnijas, kas simbolizētu dzirdēto skaņu. Piemēram, divas viļņotas līnijas varētu apzīmēt vēju, bet nots zīme – putna dziesmu. Citiem vārdiem sakot, lielākā daļa laika spēlētājiem jāpavada klausoties, nevis zīmējot.

5. Iesaka spēlētājiem aizvērt acis, kad viņi klausās. Paskaidro ka, lai labāk sadzirdētu, dara to ar "lapsas" ausīm, t.i., aizliekot aiz ausīm rokas. Tad parāda, ka no aizmugures nākošās skaņas var sadzirdēt labāk, ja pieliek plaukstu ausīm priekšā.
6. 4-10 min. ir pietiekošs laiks spēlei. Tas atkarīgs no grupas vecuma un ieinteresētības un cik daudz skaņas iespējams sadzirdēt.
7. Kad atkal esat sasaukuši dalībniekus kopā, aicina tos sadalīties pāros un pastāstīt viens otram par savu skaņu karti.

Metodiskās norādes:

3

Reizēm ir grūti atrast vietu, kur nebūtu dzirdams mašīnu un citas tehnikas troksnis. Bet arī šīs trokšņainās vietas var izmantot spēlei. Tā ir ideāla apkārtnē, lai pārrunātu par trokšņu piesārņojumu. Aicina, lai bērni uzzīmē divas skaņu kartes: vienu karti – netālu no trokšņainas ielas un otru karti – klusā dabas nostūrī. Pēc spēles pajautā dalībniekiem, kur viņi jutušies labāk. Tas ir lielisks veids, kā iemācīt pašiem novērtēt dzīvo dabu.

Pēc tam, kad pāros ir pārrunātas skaņas kartes, var uzdot jautājumus, piem.,

- Kuras skaņas jums bija ierastākās?
- Kādas skaņas līdz šim nebijāt dzirdējuši?
- Kāda skaņa jums patika vislabāk? Kāpēc?

Atbildes var arī nesniegt skaļi. Viņi var, piemēram, apvilkt ar aplīti skaņas, ko viņi nekad iepriekš nav dzirdējuši, pasvītrot ar vienu svītru tās skaņas, kas patikušas vislabāk un ar divām svītrām – nepatīkamās skaņas.

Adaptēts pēc J. B. Cornell. Sharing Nature: Nature Awareness Activities for All Ages. Nevada City, Crystal Clarity Publishers. 2015. Sagatavoja Jāzeps Logins

iesniegt savu eksperimentu

Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācija

Dzirnavu iela 93-27, Rīga, LV-1011

(+371) 67298683

lakifa@lakifa.lv